

Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΜΕ Δ.Α.Φ. ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

ΤΥΡΠΙΔΟΥ ΜΕΛΠΟΜΕΝΗ
ΕΙΔΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ (ΠΕ71)

Από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό....

- ▶ Μεγαλώνοντας κάποια συμπτώματα:
- Εμφανίζονται με μεγαλύτερη ή μικρότερη συχνότητα
- Άλλα αλλάζουν μορφή

- Οι βασικές δυσκολίες ακολουθούν τα άτομα σ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους (παιδική και εφηβική ηλικία, ενηλικίωση)

Χαρακτηριστικά των παιδιών με Δ.Α.Φ.

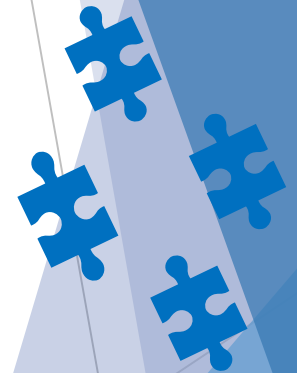
- ▶ Η γλωσσική ανάπτυξη των παιδιών με Δ.Α.Φ.
- ▶ Αντίσταση στην αλλαγή της ρουτίνας και του περιβάλλοντος
- ▶ Στερεοτυπικές κινήσεις
- ▶ Αυτοκαταστροφική συμπεριφορά

Η γλωσσική ανάπτυξη των παιδιών με Δ.Α.Φ.

- ▶ Το **50%** των παιδιών που ανήκουν στο φάσμα του αυτισμού δεν θα εμφανίσουν καθόλου λόγο
- ▶ Το **85%** περίπου θα εμφανίσουν ηχολαλία
- ▶ Η γλώσσα τους αποτελείται από αποκομμένες φράσεις, τραγούδια ή σλόγκαν διαφημίσεων
- ▶ Μη λειτουργική χρήση της γλώσσας

Αντίσταση στην αλλαγή της ρουτίνας και του περιβάλλοντος

- ▶ Εμμονή στη διατήρηση της ρουτίνας
- ▶ Εμμονή στη διατήρηση του περιβάλλοντος
- ▶ Απότομες αλλαγές → ένταση, άγχος, ξεσπάσματα οργής και θυμού

Στερεοτυπικές κινήσεις

- ▶ Περιλαμβάνουν:
 - ❖ κινήσεις χεριών, δαχτύλων ή κεφαλής
 - ❖ χτυπήματα ποδιών
 - ❖ πηδήματα
 - ❖ μορφασμούς
- ▶ Εμφανίζονται:
 - ❖ όταν το παιδί **δεν απασχολείται** με κάτι
 - ❖ όταν συμβαίνει κάτι που του **προκαλεί ένταση και άγχος** όπως η αλλαγή στη ρουτίνα
- ▶ 50-65% των ατόμων με διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές

Στερεοτυπικές κινήσεις

▶ Δεδομένα ερευνών:

Εμφανίζονται πιο συχνά

Άτομα νεαρής ηλικίας με χαμηλό Δείκτη Νοημοσύνης.

- ❖ Άτομα μεγαλύτερης ηλικίας και με υψηλό Δείκτη Νοημοσύνης
→ πολύπλοκα μοτίβα στερεοτυπικών συμπεριφορών

Αυτοκαταστροφική συμπεριφορά

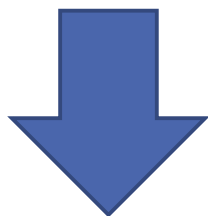
- ▶ Τα παιδιά που εμφανίζουν τέτοιες συμπεριφορές συχνά:
 - ✓ τραβάνε τα μαλλιά τους
 - ✓ χτυπάνε το κεφάλι τους (χέρια, τοίχος, πάτωμα)
 - ✓ δαγκώνουν τα χέρια τους
- ▶ Κάποιοι ερευνητές αποδίδουν αυτές τις **συμπεριφορές ως τρόπο έκφρασης των συναισθημάτων**
- ▶ Κάποιοι άλλοι θεωρούν ότι οι συμπεριφορές αυτές εμφανίζονται ως απόρροια του χαμηλού νοητικού δυναμικού κάποιων παιδιών και ως εκ τούτου **δεν συνδέονται με τις διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές**

Αυτοκαταστροφική συμπεριφορά

Δεδομένα ερευνών:

- ✓ Αυτοκαταστροφική συμπεριφορά
- ✓ Υπερκινητικότητα και ψυχαναγκασμούς

Την περίοδο της εφηβείας αυξάνονται σε ποσοστό 31-57%

Πρακτικές εκπαιδευτικής προσέγγισης από τον εκπαιδευτικό της τάξης

Πρακτικές εκπαιδευτικής προσέγγισης από τον εκπαιδευτικό της τάξης (1/3)

- ▶ Ενημέρωση για το ιστορικό του παιδιού από τον **ατομικό φάκελο**
- ▶ Διαρκή επικοινωνία και καλή συνεργασία με τους γονείς
- ▶ Το περιβάλλον της τάξης:

 Σταθερό, χωρίς πολλά ερεθίσματα και αιχμηρά αντικείμενα

Πρακτικές εκπαιδευτικής προσέγγισης από τον εκπαιδευτικό της τάξης (2/3)

- ▶ **Ησυχία** την ώρα του μαθήματος
- ▶ Συνεργασία με τον εκπαιδευτικό της παράλληλης στήριξης
- ▶ Οδηγίες απλά και κατανοητά λόγια
- ▶ Δημιουργία χώρου αποφόρτισης
- ▶ Εάν δεν υπάρχει εκπαιδευτικός παράλληλης στήριξης καλό θα ήταν ο μαθητής να **κάθεται** σε ένα θρανίο **κοντά στον εκπαιδευτικό**, ώστε να μπορεί να τον βοηθά όταν χρειάζεται. Στην περίπτωση αυτή η **χρήση οπτικού υλικού** είναι αναγκαία

Πρακτικές εκπαιδευτικής προσέγγισης από τον εκπαιδευτικό της τάξης (3/3)

- ▶ Να δίνεται στο μαθητή ο **απαιτούμενος χρόνος** για να απαντήσει σε ερωτήσεις
- ▶ Να **μην διακόπτει ο εκπαιδευτικός** τον μαθητή και να τον αφήνει να ολοκληρώσει την σκέψη του
- ▶ Αυξημένη επιτήρηση την ώρα του διαλείμματος
- ▶ Βοήθεια στην κοινωνικοποίηση

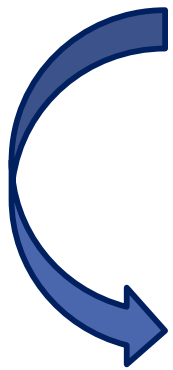
Μικρές ομάδες και **σταδιακή εμπλοκή** του μαθητή σ' αυτές

Πρακτικές εκπαιδευτικής προσέγγισης από τον εκπαιδευτικό της παράλληλης στήριξης

Πρακτικές εκπαιδευτικής προσέγγισης από τον εκπαιδευτικό της παράλληλης στήριξης (1/14)

- ▶ Απαραίτητο να διαβάσει τον **ατομικό φάκελο** του μαθητή
- ▶ Να έχει **καλή συνεργασία** με τους γονείς
- ▶ Συστημική παρατήρηση:

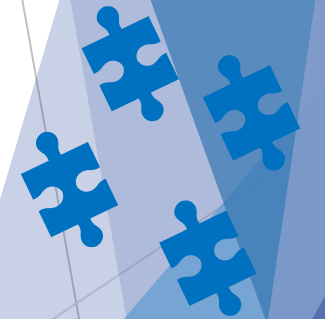

Δόμηση εξατομικευμένου εκπαιδευτικού προγράμματος

Πρακτικές εκπαιδευτικής προσέγγισης από τον εκπαιδευτικό της παράλληλης στήριξης (2/14)

- ▶ Εξατομικευμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα:
 - Γλώσσα → διδασκαλία της γλώσσας θα πρέπει να προσαρμόζεται στις ανάγκες και τις δυνατότητες του εκάστοτε μαθητή
- ▶ Στις μικρότερες τάξεις:
 1. **Στόχος** της ανάγνωσης και της γραφής θα πρέπει να είναι η **κατανόηση των διαφορετικών αναπαραστάσεων** (αντικείμενα → εικόνες → σύμβολα)
 2. Χρήση **απλών προτάσεων και κειμένων**
- ▶ Στις μεγαλύτερες τάξεις:
 1. Ανάγνωση απλών κειμένων **μεγαλύτερης έκτασης**
 2. Η **γραφή και η παραγωγή του λόγου** είναι ανάλογες των δυνατοτήτων του μαθητή
 3. **Εμπλουτισμός του λεξιλογίου**

Πρακτικές εκπαιδευτικής προσέγγισης από τον εκπαιδευτικό της παράλληλης στήριξης (3/14)

▶ Εξατομικευμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα:

- Μαθηματικά → η διδασκαλία των μαθηματικών θα πρέπει να προσαρμόζεται στις ανάγκες και τις δυνατότητες του εκάστοτε μαθητή

▶ Στις μικρότερες τάξεις:

1. **Στόχος** η διδασκαλία των αριθμών και η **κατανόηση των διαφορετικών αναπαραστάσεων τους** (αντικείμενα → εικόνες → σύμβολα)
2. Διδασκαλία απλών πράξεων με τη **χρήση αντικειμένων**

▶ Στις μεγαλύτερες τάξεις:

1. Διδασκαλία αριθμών και πράξεων με τη χρήση συμβόλων
2. **Επίλυση προβλημάτων** με στόχο την ανάπτυξη των λογικών διεργασιών, την γενίκευση και την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης

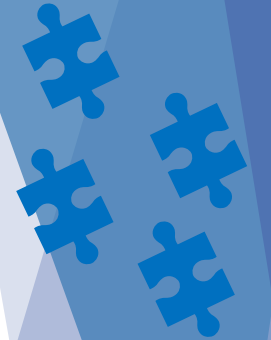
Πρακτικές εκπαιδευτικής προσέγγισης από τον εκπαιδευτικό της παράλληλης στήριξης (4/14)

▶ Εξατομικευμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα:

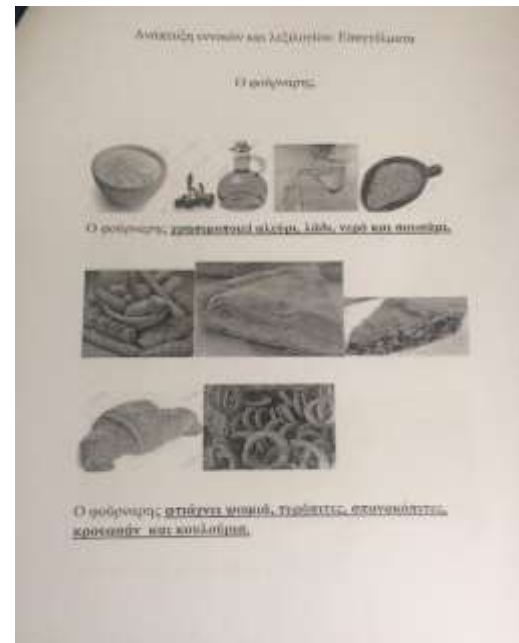
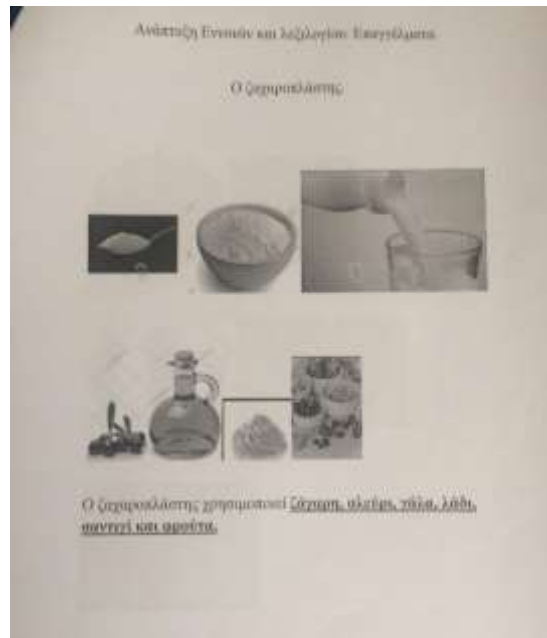
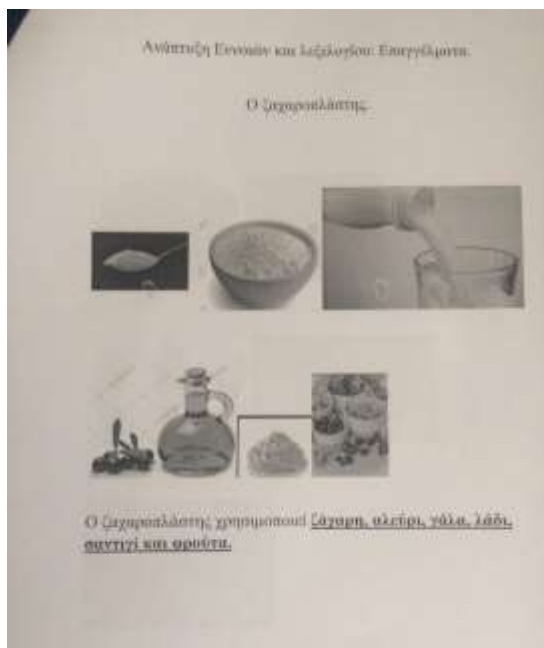
- Μελέτη του περιβάλλοντος

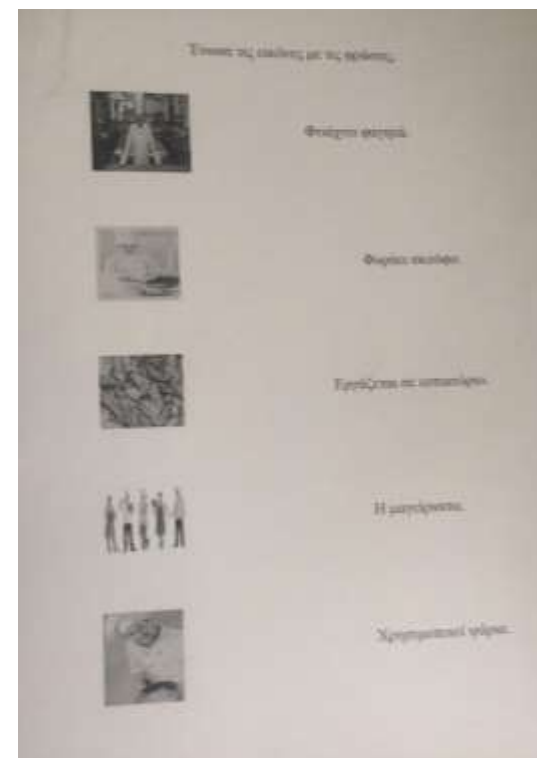
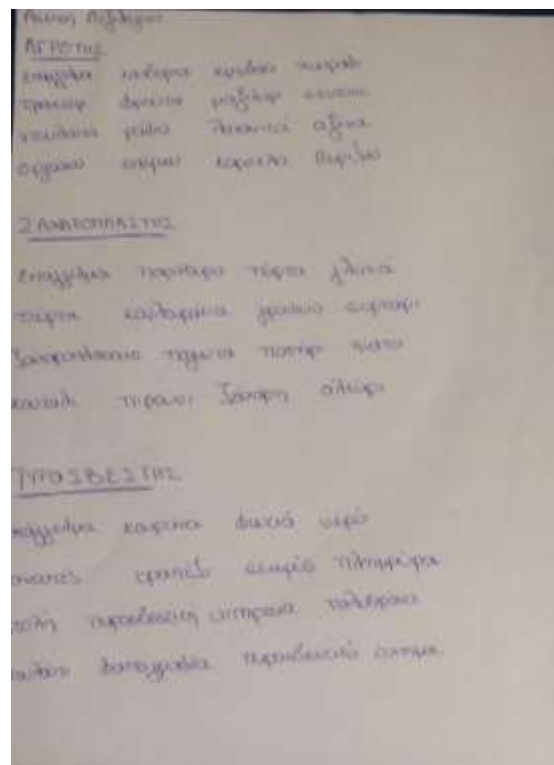
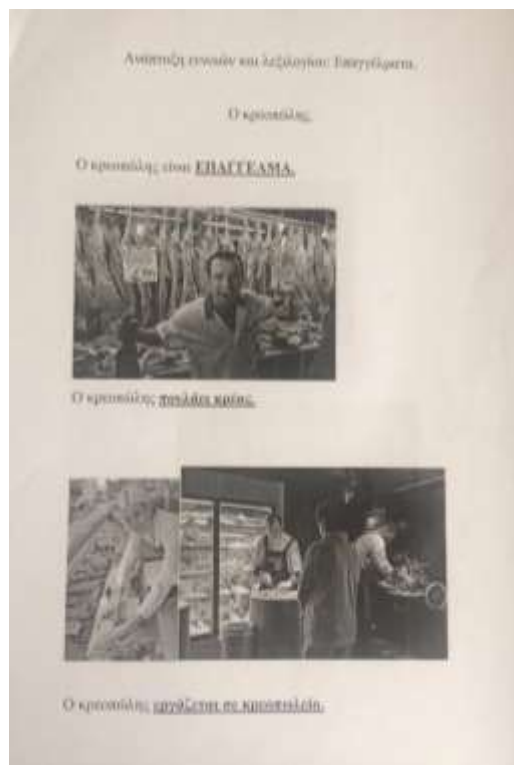
- Οι άξονες του μαθήματος δίνουν τη δυνατότητα διδασκαλίας **διαφορετικών θεμάτων που αφορούν την καθημερινή ζωή**(σχολείο, οικογένεια, γνωριμία με την συνοικία μου, γνωριμία με το σώμα μου, ψυχαγωγία, ο καιρός, η φύση και τα ζώα)
- Στα πλαίσια του μαθήματος αυτού ο εκπαιδευτικός μπορεί να δομήσει διάφορα προγράμματα με στόχο **την σύνδεση γνώσης και κατανόησης του κόσμου**
 - Όσο αφορά τα θέματα διδασκαλίας της Μελέτης του περιβάλλοντος μπορεί να **συνδεθούν με το μάθημα των Εικαστικών** σε συνδυασμό με τη χρήση διαφόρων υλικών(δακτυλομπογιες, μαρκαδόροι, ξυλομπογιές, πηλός κ.α.)

Πρακτικές εκπαιδευτικής προσέγγισης από τον εκπαιδευτικό της παράλληλης στήριξης (5/14)

Πρακτικές εκπαιδευτικής προσέγγισης από τον εκπαιδευτικό της παράλληλης στήριξης (6/14)

Πρακτικές εκπαιδευτικής προσέγγισης από τον εκπαιδευτικό της παράλληλης στήριξης (7/14)

Πρακτικές εκπαιδευτικής προσέγγισης από τον εκπαιδευτικό της παράλληλης στήριξης (8/14)

▶ Χρήση διαφόρων διδακτικών στρατηγικών:

- ❖ διδασκαλία ένα προς ένα
- ❖ διδασκαλία κατά περίπτωση
- ❖ προσαρμογή του φυσικού περιβάλλοντος
- ❖ εσκεμμένο λάθος
- ❖ παράλειψη
- ❖ επιλογή

Πρακτικές εκπαιδευτικής προσέγγισης από τον εκπαιδευτικό της παράλληλης στήριξης (9/14)

► Χρήση οπτικού υλικού

✓ Μαθητές χωρίς λόγο:

Εργαλείο για την επικοινωνία

✓ Μαθητές με λόγο:

Βοηθητικό εργαλείο

Πρακτικές εκπαιδευτικής προσέγγισης από τον εκπαιδευτικό της παράλληλης στήριξης (10/14)

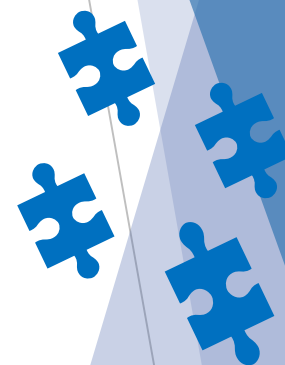
- ▶ Δόμηση προγράμματος αυτοεξυπηρέτησης → σταδιακά να μάθει:
 - να πλένει τα χέρια του
 - να φοράει το μπουφάν του
 - να τρώει το πρωινό του
 - να βγάζει τα πράγματα από την τσάντα του
 - να χρησιμοποιεί την τουαλέτα
 - να δένει τα κορδόνια του
 - να ξύνει τα μολύβια του

➡ Στόχος της Ειδικής Αγωγής είναι η αυτοεξυπηρέτηση των μαθητών στο μέγιστο δυνατό βαθμό

Πρακτικές εκπαιδευτικής προσέγγισης από τον εκπαιδευτικό της παράλληλης στήριξης (11/14)

- ▶ Δημιουργία προγράμματος για την **διδασκαλία κοινωνικών δεξιοτήτων**:
 - ✓ Σε πρώτη φάση διδασκαλία δεξιοτήτων **ανάμεσα στον εκπαιδευτικό και τον μαθητή**:
 - Να λέει καλημέρα κάθε πρωί
 - Να ρωτάει τι κάνεις
 - Να λέει καλό μεσημέρι
 - ✓ Σε δεύτερη φάση θα μπορούσε να γίνει **σταδιακή εμπλοκή κάποιου συμμαθητή**

Πρακτικές εκπαιδευτικής προσέγγισης από τον εκπαιδευτικό της παράλληλης στήριξης (12/14)

▶ Διδασκαλία παιχνιδιού:

- ➔ βοήθεια στην κοινωνικοποίηση και συνύπαρξη με τους άλλους
- Μοναχικό παιχνίδι
- Παράλληλο παιχνίδι
- Συντροφικό παιχνίδι
- Συνεργατικό παιχνίδι

Απαιτείται χρόνος για την προσαρμογή του παιδιού σε κάθε στάδιο.

➔ Η αλλαγή των σταδίων πρέπει να γίνεται όταν το παιδί νιώθει έτοιμο, ειδάλλως θα υπάρξουν έντονες αντιδράσεις

Πρακτικές εκπαιδευτικής προσέγγισης από τον εκπαιδευτικό της παράλληλης στήριξης (13/14)

- ▶ Σταθερό πρόγραμμα

- ▶ Σύστημα Εργασίας:

Γνωρίζει τι ακολουθεί έπειτα από κάθε δραστηριότητα.

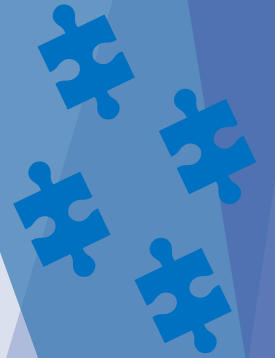

Μείωση άγχους και σύγχυσης

- ▶ Να λαμβάνονται υπόψιν τα ενδιαφέροντά του

Πρακτικές εκπαιδευτικής προσέγγισης από τον εκπαιδευτικό της παράλληλης στήριξης (14/14)

- ▶ **Γνώση των συμπεριφορών** πριν από ένα ξέσπασμα ώστε να απομακρύνεται μαθητής από το ερέθισμα που του προκαλεί την αναστάτωση
- ▶ Αυξημένη επιτήρηση στα διαλλείματα
- ▶ Συνεργασία με τον εκπαιδευτικό της τάξης με στόχο την βελτίωση του παιδιού σε όλα τα επίπεδα
- ▶ **Διαλλείματα** ανάμεσα στις δραστηριότητες

*Μια εικόνα, χίλιες λέξεις, πολλή
αγάπη και ένα όνειρο να γίνουμε
όλοι ίσοι αν και διαφορετικοί!*

Σας ευχαριστώ!!!